

Teoretyczne podstawy pedagogiki wczesnoszkolnej - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Teoretyczne podstawy pedagogiki wczesnoszkolnej
Kod przedmiotu	05.5-WP-PEDD-TPEW
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Pedagogika
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	drugiego stopnia z tyt. magistra
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2022/2023

Informacje o przedmiocie	
Semestr	2
Liczba punktów ECTS do zdobycia	4
Występuje w specjalnościach	Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Mirosława Nyczaj-Draż, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	15	1	9	0,6	Egzamin
Ćwiczenia	30	2	18	1,2	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

- Pogłębienie wiedzy w zakresie kluczowych zagadnień z obszaru edukacji wczesnoszkolnej dotyczących teorii edukacyjnych, uczenia się i nauczania, różnic indywidualnych, konstruowania wiedzy, strategii pracy nauczyciela, klimatu i kultury szkoły, teorii Lippmana, pozorowanych zmian w edukacji dzieci.
- Rozwijanie umiejętności stymulowania i wspierania aktywności uczniów z wykorzystaniem zróżnicowanych metod, form oraz środków dydaktycznych dopasowanych do możliwości, potrzeb i dziecięcych/uczniowskich doświadczeń;
- Krytyczne weryfikowanie metodycznych propozycji zajęć dostępnych w literaturze w świetle teorii pedagogicznych i psychologicznych; projektowanie własnych rozwiązań rozwijających procesy umysłowe dziecka w wieku wczesnoszkolnym.

Wymagania wstępne

Znajomość i rozumienie podstawowych pojęć pedagogiki wczesnoszkolnej, wiedza z zakresu psychologii rozwoju dziecka w wieku wczesnoszkolnym, znajomość treści z zakresu pedagogiki ogólnej i dydaktyki.

Zakres tematyczny

Wykłady

- Nauki współdziałające z pedagogiką wczesnoszkolną. Dyskursy pedagogiki wczesnoszkolnej. Holistyczne inspiracje pedagogiki wczesnoszkolnej.
- Zmiana współczesnych kontekstów edukacji dzieci; kulturowe, polityczne i społeczne warunki transformacji.
- Wymiary aktualnych sporów o wczesną edukację: podejście redukcjonistyczne i konstruktywistyczne, funkcjonalizm i interakcjonizm symboliczny w edukacji dzieci.
- Cykl rozwojowy dziecka i znaczenie interwencji zewnętrznej w procesie kształcenia. Ideologie myślenia o edukacji i dziecku: odmiany dyskursów wczesnej edukacji, tworzenie warunków dla rozwojowej zmiany poznawczej – metodologia kształcenia.
- Rodzaje wiedzy w edukacji i ich odniesienia do edukacji wczesnoszkolnej. Społeczeństwo wiedzy a podstawa programowa po reformie.
- Wymagania wobec nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej w dobie reform. Edukacja nauczycieli w nurcie metodycznym i teoretycznym – modele kształcenia nauczycieli sprzyjające przełamywaniu barier mentalnych.
- Pozorowanie zmiany w edukacji dzieci – mapa mitów edukacyjnych i ich przejawy.

Ćwiczenia

- Wspieranie i stymulowanie rozwoju – podobieństwa i różnice w perspektywie psychologii humanistycznej i rozwiązań konstruktywistycznych.
- Behawioryzm i konstruktywizm w edukacji wczesnoszkolnej – analiza i interpretacja sytuacji budowanych na obu teoriach.
- Zdarzenia krytyczne w pracy z dziećmi. Kompetencje nauczyciela w konstruowaniu zdarzeń krytycznych.
- Bankowa koncepcja edukacji jako narzędzie opresji. Projektowanie rozwiązań alternatywnych wywiedzionych z idei edukacji wyzwolającej.
- Przestrzeń w szkole. Fizyczny, mentalny i społeczny wymiar aranżacji klasy szkolnej.
- Kultura i klimat szkoły – szkoła adekwatna i nieadekwatna kulturowo (imitacja, indoktrynacja, izolacja i indolencja).
- Piaget, Bernstein, Bruner, Wygotski – trzy teorie wartościowe dla edukacji wczesnoszkolnej. Próba uzasadnienia ich znaczenia.
- Edukacja i płeć kulturowa – nauczycielskie obraz szkolnego funkcjonowania uczniów i uczennic w szkole.
- Organizacja pracy dzieci: praca w grupach, parach, indywidualna i zbiorowa. Dobór zadań i projektowanie sytuacji właściwych dla danej formy organizacyjnej.
- Teoria M. Lipmana w projektowaniu i rozwiązywaniu sytuacji problemowych.
- Socjalizacja w szkole jako perspektywa identyfikacji procesów szkolnych – praktyki socjalizacyjne na lekcjach w klasach początkowych;

12. Mnemotechniki w edukacji wczesnoszkolnej – możliwości i ograniczenia.
13. Wiedza i umiejętności społeczne młodszych uczniów jako zaniedbany obszar wczesnej edukacji. Poszukiwanie nowych perspektyw.

Metody kształcenia

Wykłady – wykład tradycyjny i problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja

Ćwiczenia – nauczanie problemowe, dyskusja, analiza przypadków, projektowanie zadań i ich weryfikacja w praktyce, obserwacja, konstruowanie zdarzeń krytycznych.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Potrafi wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki wczesnoszkolnej, psychologii, socjologii, dydaktyki i innych subdyscyplin w celu analizowania problemów edukacyjnych i wychowawczych na poziomie klas I-III, a także projektowania własnych rozwiązań stymulujących procesy umysłowe i rozwój społeczno-emocjonalny młodszych uczniów	• K_U02	- dyskusja Ocena prezentacji Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego	• Ćwiczenia
Student zachowuje otwartość na wyzwania zawodowe i osobiste, doskonalą swoje kompetencje merytoryczne, psychologiczne i dydaktyczne; podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w podejmowaniu indywidualnych i zespołowych działań profesjonalnych w zakresie pedagogiki wczesnoszkolnej.	• K_K02	- Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego - Ocena swobodnej wypowiedzi	• Ćwiczenia
Student potrafi scharakteryzować dyskursy pedagogiki wczesnoszkolnej, opisać teorie edukacyjne dotyczące stylów uczenia się, różnic indywidualnych, strategii pracy nauczyciela, tworzenia wiedzy, sposobów motywowania uczniów do nauki, wyjaśnia i tłumaczy teorię Lippmana, zagadnienia dotyczące socjalizacji ucznia w klasie szkolnej oraz klimatu i kultury szkoły itd.	• K_W05	- dyskusja - egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne - Obecność na wykładach	• Wykład
Potrafi sprawnie analizować wybrane teorie psychologiczne, wyjaśniać istotę ideologii myślenia o edukacji wczesnoszkolnej, oceniać przydatność teorii wiedzy, teorii płci kulturowej, wyprowadzać wnioski z koncepcji socjalizacji oraz teorii bankowej w celu analizowania podejmowanych działań praktycznych w zakresie identyfikowania i modyfikowania działań praktycznych na lekcjach w klasach początkowych	• K_U08	- dyskusja Ocena prezentacji	• Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Wykłady

Egzamin w formie testu z pytaniami otwartymi i zamkniętymi, warunkiem zaliczenia egzaminu jest zdobycie min. 55% punktów.

Ćwiczenia

Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest uzyskanie pozytywnych ocen ze wszystkich zadań przewidzianych do realizacji w ramach programu w tym: udziału w dyskusji, przygotowania i przedstawienia prezentacji multimedialnej, kolokwium zaliczeniowego. Oceną końcową z ćwiczeń jest średnią arytmetyczną ocen uzyskanych ze wszystkich form aktywności,

Ocena końcowa

Ocena końcowa to ocena pozytywna z egzaminu pisemnego, który obejmuje treści z ćwiczeń (50% pytań składowych) i wykładów (50% pytań składowych).

Literatura podstawowa

1. Bałachowicz J., Witkowska-Tomaszewska A., *Edukacja wczesnoszkolna w dyskursie podmiotowości. Studium teoretyczno-empirycznym*, Warszawa 2015
2. Magda-Adamowicz M., Kopaczyńska I., Nyczaj-Drąg M. (red.), *Pedagogika wczesnoszkolna. Rekonstrukcja kluczowych problemów*, Toruń 2017.
3. *Pedagogika wczesnoszkolna – dyskursy, problemy rozwiązania*, red. D. Klus-Stańska, M. Szczepska-Pustkowska, Warszawa 2009.
4. Guide to Early Childhood Education: Development – Design – Diversity Edited by Pamela R. Cook, Ph.D., Cambridge Scholars Publishing 2016.

Literatura uzupełniająca

1. Nowicka M., *Socjalizacja na lekcjach w klasach początkowych*, Toruń 2010.
2. Nyczaj-Drąg M., *Edukacja dziecka w narracjach rodziców z klasy średniej*, Zielona Góra 2015.
3. Schafer H.R., *Rozwój społeczny: dzieciństwo i młodość*, Kraków 2006.
4. Tripp D., *Zdarzenia krytyczne w nauczaniu: kształtowanie profesjonalnego osądu*, Warszawa 1996.

Uwagi

